

north wales economic ambition board
bwrdd uchelgais economaidd gogledd cymru

ADRODDIAD I'R IS-GRŴP CYFLAWNI TRAFNIDIAETH

17 Chwefror 2020

Teitl: *Diweddariad ar y Bil Bysiau (Cymru) a'r Adolygiad Bysiau Rhanbarthol*
Awdur: Iwan Prys Jones - Rheolwr Rhaglen, Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru

1. Pwrpas yr Adroddiad

1.1 Diweddarau Aelodau ar gynnydd gyda'r Bil Bysiau (Cymru) a'r ffrydiau gwaith cysylltiedig. Yn ogystal, darperir diweddariad ar gynnydd gyda'r gwaith datblygu rhwydwaith bysiau rhanbarthol sydd ar y gweill ar hyn o bryd.

2. Y Penderfyniad a Geisir

2.1 Gwahoddir Aelodau i nodi'r diweddariad a'r cynigion am adroddiadau pellach mewn cyfarfodydd yn y dyfodol.

3. Rhesymau dros y Penderfyniad

3.1 Mae goblygiadau posib yn sgil deddfwriaeth arfaethedig Llywodraeth Cymru ar ddiwygio bysiau. Mae'r adroddiad yn rhoi diweddariad ar ddatblygiadau diweddar i aelodau.

3.2 Yn ogystal, mae'r papur yn rhoi diweddariad ar y gwaith sydd ar y gweill i sefydlogi a chefnogi rhwydweithiau bysiau yn y Gogledd. Mae'r sector wedi cael cyfnod cythryblus iawn yn ddiweddar.

3.3 Yn olaf, roedd fersiwn gwreiddiol y Papur Gwyn yn cynnwys cynigion i sefydlu Awdurdodau Trafnidiaeth Rhanbarthol. Mae'r mater hwn bellach wedi'i gynnwys o fewn y Bil Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) arfaethedig, y cyhoeddwyd drafft ohono ddiwedd 2019. Mae'r papur yn rhoi diweddariad ar gynigion y bil i'r graddau eu bod yn berthnasol i elfen drafnidiaeth y Cyd-bwyllgorau Corfforaethol arfaethedig.

4 Cefndir ac Ystyriaethau Perthnasol

Papur Gwyn Bysiau

4.1 Ddiwedd 2018, cyhoeddwyd y Bil Trafnidiaeth Gyhoeddus (Cymru) ac fe gynhaliwyd ymgynghoriad arno, a ddaeth i ben ym mis Mawrth 2019. O ganlyniad i'r broses ymgynghori, deallir bod newidiadau wedi'u gwneud i'r ddeddfwriaeth arfaethedig. Gweler y manylion isod.

- Ni fydd y cynigion ar gyfer Tacsis a cherbydau Hurio Preifat yn ymddangos yn y Bil terfynol. Ar hyn o bryd, mae LIC yn ystyried sut i fwrw ymlaen â gwaith i wella trwyddedu tacsis a chaiff cynigion pellach eu cyflwyno yn y man.
- Mae'r cynigion i adolygu deddfwriaeth Cyd-Awdurdodau Trafnidiaeth wedi'u tynnu o'r drafft terfynol o'r Bil hefyd. Bellach, mae'r cynigion hyn wedi'u hymgorffori yn y Papur Gwyn Llywodraeth Leol ac Etholiadau sydd wedi'i gyhoeddi'n ddiweddar.
- Yn ogystal, mae'r cynigion i adolygu'r newid oed yn y cynllun Tocynnau Rhatach wedi'u tynnu o'r Bil arfaethedig hefyd.

4.2 O ganlyniad i'r newidiadau hyn, dim ond newidiadau i wasanaeth bysiau fydd wedi'u cynnwys yn y Bil arfaethedig terfynol, a deallwn y gelwir hwn yn Fil Gwasanaethau Bysiau (Cymru). Bydd hwn yn cynnwys dau brif faes gweithgaredd:

1. Hwyluso Darpariaethau i gefnogi'r gwaith o ddatblygu rhwydweithiau bysiau.
  - a. Deallwn y bydd tri phŵer hwyluso yn fersiwn nesaf y Bil pan gaiff ei gyflwyno am ymgynghoriad.
    - Cynllun Partneriaeth Cymru newydd - i ddisodli'r cynnig blaenorol am Bartneriaethau Ansawdd Estynedig
    - Pwerau Masnachfreinio
    - Y pŵer i weithredu Gwasanaethau Bysiau Awdurdodau Lleol
2. Pwerau Rhannu Gwybodaeth
  - a. Bydd dau brif bŵer i gefnogi Awdurdodau Lleol mewn perthynas â darparu gwybodaeth.
    - Bydd Awdurdodau Lleol yn medru gwneud cais am wybodaeth fanwl gan weithredwyr, lle gwneir cynigion i ddiddymu gwasanaethau bysiau, fel bod gwybodaeth ddiweddar ar gael i gynllunio ar gyfer gwasanaethau a.63 newydd.
    - Darparu dyddiad agor i gefnogi systemau gwybodaeth ar sail ap neu amser go iawn.

4.3 Deallwn y caiff Bil diwygiedig ar hyd yr un llinellau â'r uchod ei gyflwyno i'r Senedd yn ddiweddarach leni a fydd yn destun ymgynghoriad manwl wedi hynny, cyn i ddeddfwriaeth gael ei chyflwyno am

gymeradwyaeth. Bydd y broses ymgynghori hon yn cynnwys y darpariaethau arferol ar gyfer Asesiadau Effaith a chaiff ei chefnogi gan Nodiadau Eglurhaol.

- 4.4 Unwaith y bydd y Papur Gwyn manwl ar gael, darperir gwybodaeth bellach i'r Aelodau fel y gellir rhoi ymateb llawn i'r ymgynghoriad.

Datblygu Rhwydwaith Bysiau Rhanbarthol

- 4.5 Mae cyflwyniadau wedi'u darparu i Aelodau yn flaenorol ynghylch y potensial i ddatblygu rhwydwaith a dulliau bysiau strategol rhanbarthol. Mae hyn yn seiliedig ar yr anawsterau sydd wedi'u profi'n ddiweddar, gyda gweithredwyr bysiau yn stopio masnachu gyda sgil-ffeithiau ar wasanaethau bysiau a chostau i awdurdodau lleol wrth iddynt orfod ail-ddarparu.

- 4.6 Fe gofia'r aelodau hefyd bod arian wedi'i ddarparu gan Lywodraeth Cymru ar gyfer cydlynu bysiau'n rhanbarthol, gyda chyllideb ar gael dros nifer o flynyddoedd. Mae hi wedi bod yn anodd adnabod secondiad i'r rôl hon, ac mae'r cynnydd wedi bod yn araf o ganlyniad i hynny, er gwaethaf peth cefnogaeth gan Gyngor Gwynedd.

- 4.7 O ganlyniad, mae peth amser ymgynghorydd wedi'i brynu'n ddiweddar, gan ddefnyddio'r gyllideb sydd ar gael, i ddarparu capasiti ychwanegol a chefnogaeth i ddatblygu rhai cynigion i'w hystyried gan aelodau. Ar hyn o bryd, mae Trafnidiaeth Cymru yn ymgymryd ag adolygiad rhwydwaith i Wynedd, gyda chefnogaeth gan Lywodraeth Cymru. Mae Sir y Fflint wedi ymgymryd ag adolygiad manwl o'u rhwydwaith yn flaenorol ac mae ganddynt gynigion datblygedig i sefydlu Partneriaeth Ansawdd ar y llwybr rhwng Caer a'r Rhyl. Yn ogystal, mae cynigion pilot yn datblygu ar gyfer Trafnidiaeth Ymateb i'r Galw yn Nyffryn Conwy. Bydd y gwaith yn adeiladu ar yr astudiaethau hyn ac yn ceisio datblygu dull ar gyfer y rhanbarth cyfan.

- 4.8 Mae'r cynllun gwaith cychwynnol yn cynnwys yr elfennau a ganlyn: -

- Adnabod a chynnig coridorau a fydd yn sefydlu rhwydwaith bysiau strategol rhanbarthol
- Datblygu cynigion ar gyfer partneriaethau ansawdd ar hyd y llwybrau hyn
- Gweithio ar gynigion ar gyfer DRT fel mewnlenni i'r rhwydwaith craidd
- Ystyried opsiynau i sefydlu "gweithredwr pan fetha popeth arall" yn y rhanbarth
- Cefnogi'r rhaglen datgarboneiddio trafndiaeth

4.9 Mae'r gwaith wedi dechrau'n ddiweddar. Mae trafodaethau cadarnhaol wedi'u cynnal gyda Trafnidiaeth Cymru i sicrhau bod y gwaith yn plethu i mewn i'r prosiectau a'r cynlluniau peilot sydd ar y gweill ganddynt. Mae trafodaethau cadarnhaol wedi'u cynnal gyda rhai gweithredwyr bysiau hefyd i weld beth fyddai'r potensial ar gyfer partneriaeth gref. Mae'r ymateb wedi bod yn gadarnhaol ac mae cefnogaeth i ddatblygu model ar gyfer y dyfodol a cheisio trefniadau partneriaeth hir-dymor a fyddai'n sicrhau cymysgedd o fuddsoddiad cyhoeddus a phreifat mewn gwasanaethau bysiau rhanbarthol.

4.10 Nodir y bydd rhai cynigion cychwynnol o'r gwaith ar gael ar gyfer cyfarfod nesaf yr Is-fwrdd. Yn amodol ar gynnydd, darperir cyflwyniad ar y deilliannau cychwynnol a'r camau nesaf sydd wedi'u cynllunio i'r Aelodau.

5. Goblygiadau Ariannol

5.1 Ni chyfyd unrhyw oblygiadau ariannol penodol o'r adroddiad hwn; gwybodaeth am ddeddfwriaeth arfaethedig a'r gwaith sydd ar y gweill ar hyn o bryd ydyw yn bennaf. Pan gaiff ei chwblhau, bydd effeithiau ariannol i'r ddeddfwriaeth, ond caiff y rhain eu hamlygu mewn adroddiadau diweddarau yn y dyfodol neu yn ystod yr ymgynghoriad a ddylai ddilyn hynny.

6. Goblygiadau Cyfreithiol

6.1 Ni chyfyd unrhyw oblygiadau cyfreithiol penodol o'r adroddiad hwn. Bydd gan Filiau arfaethedig Llywodraeth Cymru effeithiau arwyddocaol, ond cynhelir cyfnodau ymgynghori penodol ar y Biliau hyn a bydd gan yr Aelodau gyfle i roi sylwadau yn ystod y cyfnodau ymgynghori hanfodol.

7. Goblygiadau Staffio

7.1 Ni chyfyd unrhyw oblygiadau staffio penodol ar y cam hwn - mae'r adroddiad yn rhoi diweddariadau ar y gwaith sydd ar y gweill ar hyn o bryd.

8. Effaith ar Gydraddoldeb

8.1 Ni chyfyd unrhyw oblygiadau cydraddoldeb penodol ar y cam hwn - mae'r adroddiad yn rhoi diweddariadau ar y gwaith sydd ar y gweill ar hyn o bryd. Cynhelir ymgynghoriad manwl ar unrhyw adroddiadau lle bydd effeithiau'n bosib yn ystod y broses ymgynghori briodol.

9. Ymgynghoriadau a gynhaliwyd

- 9.1 Nid oes angen unrhyw ymgynghori penodol ar y cam hwn - mae'r adroddiad yn rhoi diweddariadau ar y gwaith sydd ar y gweill ar hyn o bryd. Cynhelir ymgynghoriad manwl ar unrhyw adroddiadau lle bydd effeithiau'n bosib yn ystod y broses ymgynghori briodol.
-

YMATEB Y SWYDDOGION STATUDOL:

i. Swyddog Monitro - corff atebol:

Rwy'n croesawyr adroddiad amserol yma ar y tirwedd deddfwriaethol sydd yn datblygu yn y maes llywodraeth leol a thrafnididaeth.

ii. Pennaeth Cyllid - corff atebol:

Mae paragraff 5.1 o'r adroddiad yn nodi nad oes ymhlygiadau ariannol i'r adroddiad yma, a'i bwrpas yw rhoi gwybodaeth ar y ddeddfwriaeth arfaethedig a'r gwaith sydd ar y gweill ar hyn o bryd. Bydd ardrawiadau ariannol yn dilyn cwblhau'r ddeddfwriaeth, a bydd hynny'n cael ei amlygu mewn adroddiadau i ddod, neu yn ystod yr ymgynghori.